

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

YHDESSÄ VÄHENNÄMME YKSINÄISYYTTÄ

Ystäväpiiri-toiminta

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

**Pohjois-Savon hyvinvointivajeet ja niiden korjaaminen –
HYTE-työn painopisteet ja vaikuttavat menetelmät VII 13.1.2022**

Minna Partanen, Ystäväpiiri-toiminnan Itä-Suomen alueohjaaja

Esityksen kulusta...

- Vanhustyön keskusliitto
- Iäkkäiden ihmisten yksinäisyys
- Ystäväpiiri-ryhmätoiminta
- Ystäväpiiri-ohjaajakoulutus

VTKL

Vanhustyön keskusliitto

on maan laajin valtakunnallinen vanhuusalan järjestö. Liitto toteuttaa vanhuuspoliittista vaikuttamista ja noin 320 jäsenyhteisöjen edunvalvontaa ikääntyneiden ihmisten hyvinvoinnin, toimintakykyisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Liitto on perustettu 1949.

Miksi yksinäisyyteen tulee kiinnittää huomiota?

Kuva: Titta Lindström

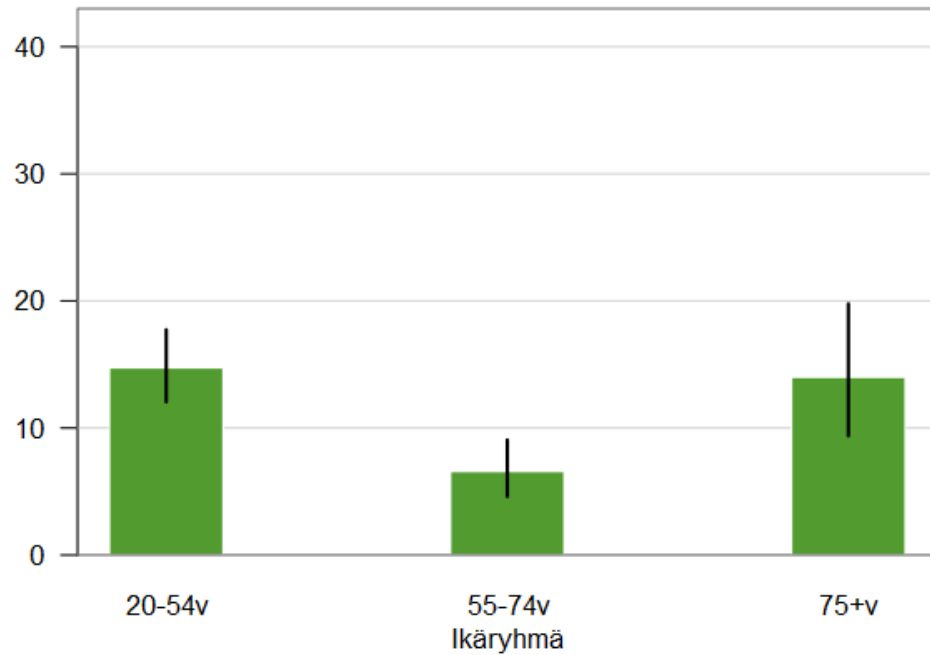
Kotona ja palvelutaloissa asuvista iäkkäistä ihmisistä reilu kolmannes kärsii yksinäisyydestä vähintään toisinaan.

(Routasalo ym. 2003; Yang & Victor 2011; Vaarama ym. 2014, Jansson ym. 2017, Jansson 2020)

Jansson A. 2020. Loneliness of older people in long-term care facilities. Väitöskirja. Helsingin yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta, väestön terveyden tohtoriohjelma. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/319092>

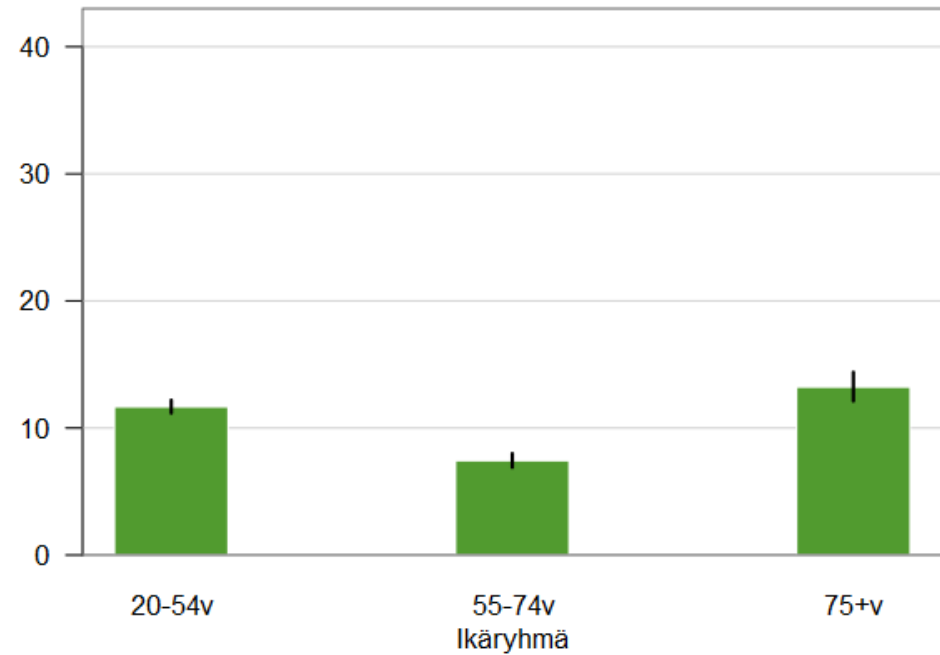
Yksinäisyys tilastoissa

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%)
Pohjois-Savon hyvinvointialue

FinSote 2020, THL (20+v)

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%)
Koko maa

FinSote 2020, THL (20+v)

www.terveytemme.fi/finsote © 2020 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Perustuu kysymykseen: "Tunneteko itsenne yksinäiseksi:". Tarkastelussa 4) melko usein tai 5) jatkuvasti vastanneiden osuus.

Yksinäisyys on yhteydessä mm.

- tiedollisten toimintojen heikentymiseen (kognitio)
- fyysisen toimintakyvyn heikentymiseen
- mielialaan (depressio)
- lisääntyneeseen kuolemanvaaraan
- lisääntyneeseen terveyspalveluiden käyttöön
- haitalliseen terveystyöskäytymiseen

Kuva: Pixabay

[Artikkeli Lääkärilehti 19/2019:
Yksinäisyys on kognition
heikkenemisen merkittävä
riskitekijä ikääntyneellä](#)

Yksinäisyyden kokemus on kokijalleen ainutlaatuinen ja henkilökohtainen

**Nousee iäkkään
ihmisen
toteutumattomista
odotuksista
sosiaalista
ympäristöä kohtaan**

**Saattaa määrittyä
iäkkään ihmisen
puolesta oletuksiin
perustuen
Voi olla läsnä myös
muiden seurassa**

**Vaihtelee ajallisesti,
voi sanoittaa monin
omintakeisin
ilmauksin
ja tehdä kokijansa
näkymättömäksi**

Vaikuttavaa Ystäväpiiri-ryhmätoimintaa

- Pohjautuu satunnaistettuun, kontrolloituun interventiotutkimukseen (Geriatrisen kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämishanke 2002–2006).
→ Tutkimuksessa Ystäväpiiri-ryhmä paransi osallistujien hyvinvointia, kognitiota ja terveyttä. Tämä näkyi vähäisempinä sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttönä ja [kustannuksina](#).
- Kehittämistyötä 2006 alkaen, lisätietoa:
<https://vtkl.fi/toiminta/ystavapiiri/toiminnan-taustaa-ja-tutkimuksia>
- Ystäväpiiri-toimintaa suositellaan Sosiaali- ja terveysministeriön Laatusuosituksissa hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2021-2023
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162455>

A-kori

Tutkittu menetelmä

- Vaikutus mitattavissa
- Interventiotutkimusta tehty
  - Vaikuttavuus osoitettu

Pohjois-Savon HYTE-työ
Vaikuttavuuden kolme koria

Vanhustyön keskusliiton Ystäväpiiri-toiminta®

Yksinäisyyden kokemuksia vähentävä ja ehkäisevä ryhmätoimintamalli Suomessa vuodesta 2006 lähtien

Ystäväpiiri- koulutus

Suomessa on yli
1100 koulutettua
Ystäväpiiri-
ohjaajaa.

Ystäväpiiri- ryhmätoiminta

Ryhmiin on
osallistunut yli
11 000 iäkästä
ihmistä.

Alueohjaus

Tukea iäkkäiden
ihmisten Ystäväpiiri-
ryhmille ja koulutetuille
Ystäväpiiri-ohjaajille

Ystäväpiiri-ryhmä® tähtää yksinäisyyden lievittymiseen, ystävystymiseen ja omatoimisiin tapaamisiin ohjatun ryhmän jälkeen

Ryhmä on tavoitteellinen,

- Ryhmä tähtää yhdessä nimettyyn tavoitteeseen / tavoitteisiin

Ryhmä on määräaikainen,

- Kokoontuu ohjatusi kerran viikossa, 12 kertaa, yhteydenpidon toivotaan jatkuvan ohjatun ryhmän jälkeen

Osallistujamäärä ei täydenny,

- Ryhmän koko 6-8 (verkossa max. 4) henkilöä

Sisällöt toteutetaan osallistujalähtöisesti,

- Ryhmän tärkein voimavara ovat iäkkäät ihmiset, heidän mielenkiinnon kohteensa, vahvuutensa ja toiveensa

Ohjataan parityöskentelynä

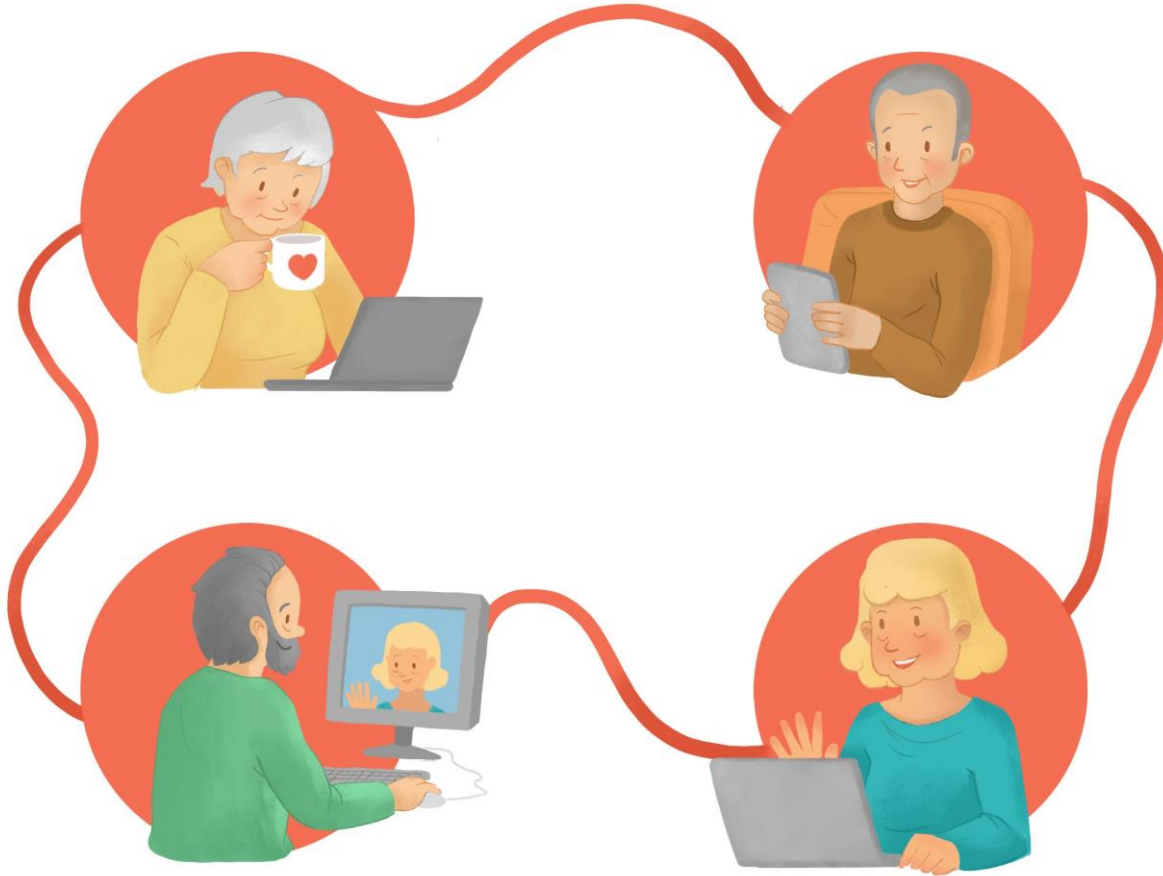
- Ohjaajilla Ystäväpiiri-koulutus

Kuva: Titta Lindström

”Tässähän ollaan kuin saman kahvipöydän äärellä”

eYstäväpiiri-ryhmätoimintaa etäyhteyden välityksellä

”Ajatella, minunkin vanha tietokone toimii näin. En aina ihan osaa käyttää tätä. Ihmettelin, että osasin tulla tänne.”

”Tää oli niin jännittävää alkuun! Hyvänen aika, tuollahan nää on! Päästiin perille.”

”Tuntuu, että nämä tapaamiset poistavat koronaa.”

”Kyllä tässä jotenkin on löytänyt siihen työkaluja, ettei tää yksinäisyys enää tunnu niin pahalta.”

Hyviä tuloksia Ystäväpiiri-toiminnasta

Kuva: Titta Lindström

lievittää
yksinäisyyttä

- Ystäväpiiri-toimintaan osallistujista yhdeksän kymmenestä kokee yksinäisyyden lievittyvän ryhmätoiminnassa.
- Osallistujista kuusi kymmenestä jatkaa tapaamisia tai kokoontumisia ohjatun ryhmän jälkeen.
(Jansson ym. 2018)

tukee
osallistujia

- Osallistajat ovat saaneet vertaistukea ja voimaantuneet. Palautteiden perusteella mukava yhdessä tekeminen, mehenki ja huumori tekevät Ystäväpiiri-toiminnasta merkityksellisen: osallistujista 98 % suosittelee toimintaa muille.

luo
hyvinvointia

- Tutkimuksessa ryhmätoimintaan osallistuneilla muisti-toiminnot, psyykinen hyvinvointi ja elämänlaatu paranivat, terveystalvelujen käyttö ja kuolleisuus oli merkittävästi vähäisempää kuin kontrolliryhmässä. (Pitkälä ym. 2009)

Ystäväpiiri-ryhmänohjaajakoulutus

- Antaa valmiudet tavoitteellisen, asiakaslähtöisen ja iäkkäiden ihmisten yksinäisyyttä lievittävän Ystäväpiiri-ryhmän suunnitteluun, toteutukseen ja ohjaamiseen
- Koulutus soveltuu hyvin mm. sosiaali-, terveys-, opetus- ja kulttuurialan toimijoille, järjestöissä työskenteleville sekä laajalle joukolla vapaaehtoistoimijoita: tärkeintä on motivaatio iäkkäiden ihmisten yksinäisyyden lievittämiseen ja ryhmän ohjaamiseen.
- Osana koulutusta osallistujat kokoavat ja ohjaavat parityöskentelynä yksinäisyyttä kokeville ikääntyville ihmisille suunnatun Ystäväpiiri-ryhmän omalla paikkakunnallaan/toimipaikassaan.
- Ystäväpiiri-koulutuksen hinta on 100,00€. Vapaaehtoistoimijoille koulutus on maksuton.

Ystäväpiiri- koulutuksen eteneminen

Ystäväpiiri- koulutus

Ryhmän
kokoaminen
ja haastattelu

Ystäväpiiri-ryhmän
ohjaaminen,
12 ryhmäkertaa

Mentorointi ja
oppimispäiväkirja

1. koulutuspäivä: Ystäväpiiri-toiminnan lähtökohdat

- Toiminnan tavoitteet
- Yksinäisyys ja sen tunnistaminen
- Hyvinvointia edistävät teemat

2. koulutuspäivä: Ryhmänohjaustaidot

- Suljetun ryhmän dynamiikka ja prosessi
- Vertaistuki ja vuorovaikutus
- Ryhmän kokoaminen ja haastattelu

3. koulutuspäivä: Ryhmänohjaus käytännössä

- Suunnittelutaidot
- Ystäväpiiri-ryhmän rakenne
- Asiakaslähtöisyyden ja osallisuuden tukeminen

4. koulutuspäivä: Ohjaustaitojen syventäminen

- Ryhmänohjaustaitojen arviointi
- Vertaisoppiminen
- Omatoimisuuden tukeminen

5. koulutuspäivä: Kasvu ryhmänohjaajana

- Suljetun ryhmän päättäminen
- Ryhmätoiminnan arviointi
- Oman ohjaamisen arviointi

Kuva: Titta Lindström

Hanki osaaminen iäkkäiden ihmisten yksinäisyyttä lievittävän ryhmän ohjaamiseen!

eYSTÄVÄPIIRI- ryhmänohjaajakoulutus Itä-Suomessa keväällä 2022

Koulutus sisältää viisi etäkoulutuspäivää sekä tuetun Ystäväpiiri-ryhmän ohjaamisen parityönä. Koulutus maksaa ammattilaisille 100 €, vapaaehtoisille maksuton.

**Hae koulutukseen 17.12.2021
mennessä: www.vtkl.fi/tapahtumat**

Lisätiedot: www.vtkl.fi/ystavapiiri-toiminta

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Luomme yksinäisyyttä ymmärtävää ilmapiiriä

Keskeistä yksinäisyyden lievittymisen näkökulmasta on, että

- ymmärrämme yksinäisyyden moninaisuutta
- tiedostamme yksinäisyyden haittavaikutukset, mutta emme pidä sitä sairautena
- puhumme ja kysymme yksinäisyydestä arvostavasti ja kiireettömästi
- annamme iäkkäiden ihmisen kertoa kokemuksistaan omin sanoin ja tuemme tarvittaessa lempeästi

Kuva: Pixabay

YHDESSÄ VÄHENNÄMME YKSINÄISYYTTÄ

Ystäväpiiri-toimintaa jo 15 vuotta!

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Kiitos ja hyvää alkanutta vuotta!

Ystäväpiiri-toiminnan Itä-Suomen alueohjaaja Minna Partanen
p. 050 360 1209, minna.partanen@vtkl.fi, www.vtkl.fi
Twitter @PartanenMinna @VTKL10 #Ystäväpiiri
www.facebook.com/VTKLry